

COVID-19 vaktsineerimise juhend

I. COVID-19 vaktsineerimissoovitused

- Immunoprofülaktika ekspertkomisjon soovib keskenduda COVID-19 vastasel vaktsineerimisel riskirühmadesse kuuluvatele lastele ja täiskasvanutele tingimusel, et viimasest vaktsineerimisest/läbipõdemisest on möödunud vähemalt 6 kuud või inimene ei ole siiani vaktsineeritud ja/või läbi põdenud.
- Riskirühmadesse mittekuuluvatele lastele ja 18-60-aastastele täiskasvanutele pole vaktsineerimine vajalik. *Riskirühmade väliseid inimesi võib vaktsineerida COVID-19 vastu, kui tervishoiutöötaja hinnangul on see otstarbekas. Hinnangute andmisel lähtuda juhtumipõhiselt.*
- Vaktsineerimisel kasutada **vanusele sobivat vaktsiini Comirnaty Omicron XBB1.5** alljärgnevalt:
 - ✓ üle 5-aastaseid riskirühma kuuluvaid isikuid vaktsineerida ühe doosiga olenemata sellest, kas ta on varasemalt vaktsineeritud, COVID-19 haigust põdenud või mitte.
 - ✓ varasemalt COVID-19 vastu vaktsineerimata või COVID-19 läbi põdemata 6 kuu kuni 4-aastaste riskirühma lastele tuleb manustada kolm doosi vastavale vanusrühmale mõeldud vaktsiiniga lähtudes ravimi omaduste kokkuvõttes toodud intervallidest.
 - ✓ varasemalt COVID-19 vastu vaktsineeritud või COVID-19 läbi põdenud 6 kuu kuni 4-aastaste riskirühma lapsi vaktsineerida ühe vaktsiinidoosiga alates 6 kuu möödumisel viimasest doosist või COVID-19 läbi põdemisest.
- COVID-19 vaktsiini võib manustada gripivaktsiinidega samaaegselt või ükskõik millise intervalliga.

COVID-19 vaktsineerimise soovitused riskirühmadele 2023/2024 sügistalvisel hooajal

Riskirühmade väliseid inimesi võib vaktsineerida COVID-19 vastu, kui tervishoiutöötaja hinnangul on see otstarbekas.

* Immuunpuudulikkusega kulgevad seisundid; pahaloomulised kasvaja, HIV viirus, organisirded, erinevad kopsu- ja südamehaigused, diabeet, rasvumus jne. [Riskihaiuste pikem loetelu laadi alla siit.](#)

II. COVID-19 riskirühmad (lapsed ja täiskasvanud)

- ✓ 60+ vanuses inimesed
- ✓ Organtransplanteeritud patsiendid
- ✓ Luuüdi transplantatsioon, mis on teostatud kuni 2 aastat tagasi
- ✓ Raske immuunsüsteemi häire (pärilik immuunpuudulikkus, väikese rakkude arvuga)
- ✓ HIV, pörnata patsiendid
- ✓ Lümfoid- ja vereloomekoe pahaloomulised kasvajakasvaja, mis on diagnoositud kuni 5 aastat tagasi
- ✓ Aktiivse vähiravi patsiendid
- ✓ Muud pahaloomulised kasvajakasvaja, mis on diagnoositud kuni 1 aastat tagasi
- ✓ Tsüstiline fibroos
- ✓ Neerupuudulikkus
- ✓ Kesknärvisüsteemi demüeliniseerivad haigused
- ✓ Neuroloogiline haigus või seisund, mis mõjutab hingamist (nagu näiteks insult, hulgiskleroos, Parkinsoni tõbi, tserebraalparalüüs)
- ✓ Dementsus
- ✓ Polüskleroos
- ✓ Amüotroofiline lateraalskleroos
- ✓ Psühhoos
- ✓ Insult viimase aasta jooksul
- ✓ Insuldi jääknähud
- ✓ Hematoloogilised, reumatoloogilised, gastroenteroloogilised, neuroloogilised haiged, kes on saanud viimase 5 aasta jooksul immuunsupresseerivat ravi
- ✓ Raske krooniline maksahaigus
- ✓ Diabeet
- ✓ Krooniline bronhiit, KOK, emfüseem
- ✓ Püsiravi vajav astma
- ✓ Raske astma (suukaudne kortikosteroidravi viimase viie aasta jooksul, bioloogiline ravi, anamneesis astmaatilise seisund)
- ✓ Raske krooniline kopsuhaigus
- ✓ Rasvumus
- ✓ Bronhiektaatia
- ✓ Kardioloogilised haigused
- ✓ Raske südamehaigus (nagu näiteks südamepuudulikkus, koronaarhaigus)
- ✓ Neerupealiste puudulikkus
- ✓ Downi sündroom
- ✓ Uneapnoe

III. Vaktsineerimiseks kasutatavad vaktsiinid

1. Comirnaty Omicron XBB.1.5 3 mikrogrammi/annuses süstedispersiooni kontsentraat COVID-19 mRNA vaktsiin (modifitseeritud nukleosiidiga), pruuni plastkorgiga viaalis

Vaktsiini SPC al lk 299: https://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2023/20230831160389/anx_160389_et.pdf

Pärast lahjendamist sisaldab üks 0,4 ml viaal kümme 0,2 ml annust. Üks annus (0,2 ml) sisaldab 3 mikrogrammi rakstosinameraani, COVID-19 mRNA vaktsiini (lipiidsetes nanoosakestes).

Näidustused

Comirnaty Omicron XBB.1.5 3 mikrogrammi/annuses süstedispersiooni kontsentraat on näidustatud 6-kuu kuni 4-aasta vanuste imikute ja laste aktiivseks immuniseerimiseks, et ennetada SARS-CoV-2 poolt põhjustatud COVID-19.

Annustamine

Imikud ja lapsed vanuses 6 kuud kuni 4 aastat, kes ei ole läbinud esmast vaktsineerimisskeemi COVID-19 vaktsiiniga ega SARS-CoV-2 infektsiooni põdenud:	Imikud ja lapsed vanuses 6 kuud kuni 4 aastat, kes on läbinud esmase vaktsineerimisskeemi COVID-19 vaktsiiniga või SARS-CoV-2 infektsiooni põdenud:
<ul style="list-style-type: none"> • 3 doosi 0,2 ml, intramuskulaarse süstena • Skeem: esimene annus – (vahe 3 nädalat)- teine annus – (vahe vähemalt 8 nädalat) – kolmas annus • Kui laps saab esmase vaktsineerimisskeemi erinevate annuste vahel 5-aastaseks, tuleb esmane vaktsineerimisskeem lõpetada 3-mikrogrammise annusega 	<ul style="list-style-type: none"> • Üks 0,2 ml doos intramuskulaarse süstena

Vt käsitsemisjuhendit lk 324 https://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2023/20230831160389/anx_160389_et.pdf

Pärast lahjendamist sisaldavad Comirnaty Omicron XBB.1.5 viaalid kümme 0,2 ml vaktsiiniannust. Kümne annuse väljatõmbamiseks ühest viaalist tuleb kasutada väikese tühimahuga süstlaid ja/või nõelu. Süstla ja nõela kombinatsiooni tühimaht ei tohi olla suurem kui 35 mikrolitrit. Standardsete süstalde ja nõelte kasutamise korral ei pruugi ühes viaalis olla kümnenda annuse väljatõmbamiseks piisavalt vaktsiini. Järgmised nõuded kohalduvad olenemata süstla ja nõela tüübist

- Ülessulanud vaktsiini tuleb lahjendada originaalviaalis 2,2 ml naatriumkloriidi 9 mg/ml (0,9%) süstelahusega, kasutades 21 G või peenemat nõela ja järgides aseptika nõudeid;
- üks vaktsiiniannus peab olema 0,2 ml;
- Imikutel vanuses 6...12 kuud on soovitatav süstekoht reie anterolateraalne külg;
- üheaastastel ja vanematel isikutel on soovitatav süstekoht reie anterolateraalne külg või deltalihas;
- kui viaali jäänud vaktsiinist ei piisa täielikuks 0,2 ml annuseks, tuleb viaal ja järelejäänud vaktsiin hävitada;

20.09.2023

- annuse saamiseks ei tohi kokku koguda vaktsiinijääke erinevatest viaalidest.

Säilitamine

Avamata viaal:

Külmutatud

- **18 kuud säilitamisel temperatuuril –90°C...–60°C**. Vaktsiin tarnitakse külmutatult temperatuuril –90°C...–60°C. Külmutatud vaktsiini võib hoida pärast kättesaamist temperatuuril –90°C...–60°C või 2°C...8°C.
- Kui mitmeannuselisi viaale on säilitatud külmutatult temperatuuril –90°C...–60°C, võib vaktsiini 10 viaaliga pakendid lasta üles sulada temperatuuril 2°C...8°C **2 tunni** jooksul või üksikud viaalid lasta üles sulada toatemperatuuril (kuni 30 °C) kuni **30 minutit**.

Ülessulanud

- Temperatuuril **2°C...8°C** võib säilitada ja transportida **10 nädalat** 18-kuulise kõlblikkusaaja jooksul.
- Pärast vaktsiini võtmist temperatuurile 2°C...8°C tuleb märkida välispakendile uus kõlblikkusaeg ning selle möödumisel tuleb enne vaktsiini ära kasutada või hävitada. Algne kõlblikkusaeg tuleb läbi kriipsutada.
- Kui vaktsiini tarnitakse temperatuuril 2°C...8°C, tuleb seda edaspidi ka säilitada temperatuuril 2°C...8°C. Välispakendil olev kõlblikkusaeg peab olema uuendatud, et kajastada kõlblikkusaega külmkapis säilitamisel, ning algne kõlblikkusaeg peab olema läbi kriipsutatud.
- **Avamata viaale** võib hoida enne kasutamist **kuni 12 tundi** temperatuuril **8°C...30°C**

Avatud viaal:

- Pärast lahjendamist naatriumkloriidi 9 mg/ml (0,9%) süstelahusega on dispersiooni kasutusaegne keemilis-füüsikaline stabiilsus tõestatud **12 tunni jooksul temperatuuril 2 °C...30 °C**, see hõlmab kuni 6 tunni pikkust transpordiaega. Mikrobioloogilise saastatuse vältimiseks tuleb ravim kohe ära kasutada, v.a juhud, mil lahjendamismeetod välistab mikrobioloogilise saastatuse riski. Kui ravimit ei kasutata kohe, vastutab kasutusaegse säilitamisaja ja -tingimuste eest kasutaja.

Ülessulanud vaktsiini ei tohi uuesti külmutada!

2. Comirnaty Omicron XBB.1.5 10 mikrogrammi/annuses süstedispersioon COVID-19 mRNA vaktsiin (modifitseeritud nukleosiidiga), sinise plastkorgiga viaalis

Vaktsiini SPC alates lk 274: https://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2023/20230831160389/anx_160389_et.pdf

Üks mitmeannuseline viaal (2,25 ml) sisaldab **kuute 0,3 ml** annust. Üks annus (0,3 ml) sisaldab 10 mikrogrammi rakstosinameraani, COVID-19 mRNA vaktsiini (lipiidsetes nanoosakestes)

Näidustused

Comirnaty Omicron XBB.1.5 **10 mikrogrammi/annuses** süstedispersioon on näidustatud **5...11-aastaste laste aktiivseks immuniseerimiseks**, et ennetada SARS-CoV-2 poolt põhjustatud COVID-19.

20.09.2023

Annustamine

Comirnaty Omicron XBB.1.5 10 mikrogrammi/annuses süstedispersioon manustatakse ühe 0,3 ml intramuskulaarse süstena 5...11-aastastele lastele, olenemata sellest, kas vaksineeritavat on eelnevalt COVID-19 vastu vaksineeritud või mitte.

Comirnaty Omicron XBB.1.5 mitmeannuselised viaalid sisaldavad **kuus 0,3 ml** vaktsiiniannust. **Enne kasutamist mitte lahjendada.** 6 annuse väljatõmbamiseks ühest viaalist tuleb kasutada väikese tühimahuga süstlaid ja/või nõelu. Süstla ja nõela kombinatsiooni tühimaht ei tohi olla suurem kui 35 mikrolitrit. Standardsete süstalde ja nõelte kasutamise korral ei pruugi ühes viaalis olla kuuenda annuse väljatõmbamiseks piisavalt vaktsiini. Järgmised nõuded kohalduvad olenemata süstla ja nõela tüübist:

- üks vaktsiiniannus peab olema 0,3 ml;
- kui viaali jäänud vaktsiinist ei piisa täielikuks 0,3 ml annuseks, tuleb viaal ja järelejäänud vaktsiin hävitada;
- annuse saamiseks ei tohi kokku koguda vaktsiini jääke erinevatest viaalidest;
- Eelistatud süstekoht on **õlavarre deltalihas**. Vaktsiini ei tohi süstida intravaskulaarselt, subkutaanselt ega intradermaalselt.
- Vaktsiini ei tohi segada samas süstlas mitte ühegi teise vaktsiini ega ravimpreparaadiga

Säilitamine

Avamata viaal:

Külmutatud

- **12 kuud säilitamisel temperatuuril $-90^{\circ}\text{C}...-60^{\circ}\text{C}$.** Vaktsiin tarnitakse külmutatult temperatuuril $-90^{\circ}\text{C}...-60^{\circ}\text{C}$. Külmutatud vaktsiini võib hoida pärast kättesaamist temperatuuril $-90^{\circ}\text{C}...-60^{\circ}\text{C}$ või $2^{\circ}\text{C}...8^{\circ}\text{C}$.
- Kui mitmeannuselisi viaale on säilitatud külmutatult temperatuuril $-90^{\circ}\text{C}...-60^{\circ}\text{C}$, võib vaktsiini 10 viaaliga pakendid lasta üles sulada temperatuuril $2^{\circ}\text{C}...8^{\circ}\text{C}$ **6 tunni** jooksul või üksikud viaalid lasta üles sulada toatemperatuuril (kuni 30°C) kuni **30 minutit**.

Ülessulanud

- Temperatuuril $2^{\circ}\text{C}...8^{\circ}\text{C}$ võib säilitada ja transportida **10 nädalat** 18-kuulise kõlblikkusaaja jooksul.
- Pärast vaktsiini võtmist temperatuurile $2^{\circ}\text{C}...8^{\circ}\text{C}$ tuleb märkida välispakendile uus kõlblikkusaeg ning selle möödumisel tuleb enne vaktsiini ära kasutada või hävitada. Algne kõlblikkusaeg tuleb läbi kriipsutada.
- Kui vaktsiini tarnitakse temperatuuril $2^{\circ}\text{C}...8^{\circ}\text{C}$, tuleb seda edaspidi ka säilitada temperatuuril $2^{\circ}\text{C}...8^{\circ}\text{C}$. Välispakendil olev kõlblikkusaeg peab olema uuendatud, et kajastada kõlblikkusaega külmkapis säilitamisel, ning algne kõlblikkusaeg peab olema läbi kriipsutatud.
- **Avamata viaale** võib hoida enne kasutamist **kuni 12 tundi** temperatuuril $8^{\circ}\text{C}...30^{\circ}\text{C}$.

Avatud viaal:

- Dispersiooni kasutusaegne keemilis-füüsikaline stabiilsus on tõestatud **12 tunni jooksul** temperatuuril $2^{\circ}\text{C}...30^{\circ}\text{C}$, see hõlmab kuni 6 tunni pikkust transpordiaega. Kui pakendi avamise meetod ei välista mikrobioloogilise saastatuse ohtu, tuleb ravim kohe ära kasutada. Kui ravimit ei kasutata kohe, vastutab kasutusaegse säilitamisaja ja -tingimuste eest kasutaja. **Ülessulanud vaktsiini ei tohi uuesti külmutada!**

3. Comirnaty Omicron XBB.1.5, 30 mikrogrammi/annuses süstedispersioon, halli plastkorgiga viaalis.

Vaktsiini SPC alates lk 223: https://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2023/20230831160389/anx_160389_et.pdf

Üks mitmeannuseline viaal (2,25 ml) sisaldab **kuute 0,3 ml annust**. Üks annus (0,3 ml) sisaldab 30 mikrogrammi rakstosinameraani, COVID-19 mRNA vaktsiini (lipiidsetes nanoosakestes).

Näidustused

Comirnaty Omicron XBB.1.5 **30 mikrogrammi/annuses** süstedispersioon on näidustatud **12-aastaste ja vanemate isikute aktiivseks immuniseerimiseks**, et ennetada SARS-CoV-2 poolt põhjustatud COVID-19.

Annustamine

Comirnaty Omicron XBB.1.5 mitmeannuselised viaalid sisaldavad **kuus 0,3 ml** vaktsiiniannust. 6 annuse väljatõmbamiseks ühest viaalist tuleb kasutada väikese tühimahuga süstlaid ja/või nõelu. Süstla ja nõela kombinatsiooni tühimaht ei tohi olla suurem kui 35 mikrolitrit. Standardsete süstalde ja nõelte kasutamise korral ei pruugi ühes viaalis olla kuuenda annuse väljatõmbamiseks piisavalt vaktsiini. Järgmised nõuded kohalduvad olenemata süstla ja nõela tüübist:

- üks vaktsiiniannus peab olema 0,3 ml;
- kui viaali jäänud vaktsiinist ei piisa täielikuks 0,3 ml annuseks, tuleb viaal ja järelejäänud vaktsiin hävitada;
- annuse saamiseks ei tohi kokku koguda vaktsiini jääke erinevatest viaalidest.
- Eelistatud süstekoht on **õlavarre deltalihas**. Vaktsiini ei tohi süstida intravaskulaarselt, subkutaanselt ega intradermaalselt.
- Vaktsiini ei tohi segada samas süstlas mitte ühegi teise vaktsiini ega ravimpreparaadiga.

Säilitamine

Avamata viaal:

Külmutatud

- **18 kuud säilitamisel temperatuuril –90°C...–60°C**. Vaktsiin tarnitakse külmutatult temperatuuril –90°C...–60°C. Külmutatud vaktsiini võib hoida pärast kättesaamist temperatuuril –90 °C...–60 °C või 2 °C...8 °C.
- Kui mitmeannuselisi viaale on säilitatud külmutatult temperatuuril –90°C...–60°C, võib vaktsiini 10 viaaliga pakendid lasta üles sulada temperatuuril 2°C...8°C **6 tunni** jooksul või üksikud viaalid lasta üles sulada toatemperatuuril (kuni 30 °C) kuni **30 minutit**.

Ülessulanud

- Temperatuuril **2°C...8°C** võib säilitada ja transportida **10 nädalat** 18-kuulise kõlblikkusaja jooksul.
- Pärast vaktsiini võtmist temperatuurile 2°C...8°C tuleb märkida välispakendile uus kõlblikkusaeg ning selle möödumisel tuleb enne vaktsiini ära kasutada või hävitada. Algne kõlblikkusaeg tuleb läbi kriipsutada.

20.09.2023

- Kui vaktsiini tarnitakse temperatuuril 2°C...8°C, tuleb seda edaspidi ka säilitada temperatuuril 2°C...8°C. Välispakendil olev kõlblikkusaeg peab olema uuendatud, et kajastada kõlblikkusaega külmpakis säilitamisel, ning algne kõlblikkusaeg peab olema läbi kriipsutatud.
- **Avamata viaale** võib hoida enne kasutamist **kuni 12 tundi** temperatuuril **8°C...30°C**

Avatud viaal:

- Dispersiooni kasutusaegne keemilis-füüsikaline stabiilsus on tõestatud **12 tunni jooksul** temperatuuril **2°C...30°C**, see hõlmab kuni 6 tunni pikkust transpordiaega. Kui pakendi avamise meetod ei välista mikrobioloogilise saastatuse ohtu, tuleb ravim kohe ära kasutada. Kui ravimit ei kasutata kohe, vastutab kasutusaegse säilitamisaja ja -tingimuste eest kasutaja. **Ülessulanud vaktsiini ei tohi uuesti külmutada!**

IV. Comirnaty vaktsiinide vastunäidustused ja ettevaatust nõudvad seisundid

- Ülitundlikkus toimeaine või abiainetes suhtes.
- Ägeda ja kõrge palavikuga haiguse korral tuleb vaksineerimine edasi lükata.
- Teiste vaktsiinidega koos manustamise kohta ei ole uuringuid tehtud. Soovitav on manustada COVID-19 vaktsiini ja teisi vaktsiine (näiteks puukentsfaliidi vaktsiini) vähemalt 14-päevase intervalliga, et oleks võimalik selgelt hinnata ühe või teise vaktsiini kõrvaltoimeid. **Vajaduse korral võib manustada COVID-19 vaktsiine samal päeval või igal ajal enne või pärast teise vaktsiini manustamist. Samaaegselt manustatavaid vaktsiine tuleb süstida erinevatesse õlavartesse.**
- Kui anamneesis on varasemalt esinenud **anafülaksiat**, tuleb vaksineerida suure ettevaatusega, **soovitavalt haigla päevastatsionaari tingimustes.**
- Seoses vaksineerimisprotseduuriga võivad tekkida ärevusega seotud reaktsioonid, sh vasovagaalsed reaktsioonid (sünkoop), hüperventilatsioon või stressiga seotud reaktsioonid (nt pearinglus, palpitatsioonid, südame löögisageduse kiirenemine, vererõhu muutused, paresteesia, hüpoteesia ja higistamine). Stressiga seotud reaktsioonid on ajutised ja isemööduvad. Inimestel soovitatakse pöörduda vaksineerija poole ning paluda neil sümptomeid hinnata. Minestamise tagajärjel tekkida võivate vigastuste vältimiseks tuleb kindlasti tarvitusele võtta ettevaatusabinõud.
- Nagu teiste intramuskulaarsete süstete puhul, tuleb vaktsiini manustada ettevaatusega isikutele, **kes saavad ravi antikoagulantidega või kellel on trombotsütopeenia või mis tahes hüübimishäire** (nt hemofiilia), kuna neil isikutel võib pärast intramuskulaarset manustamist tekkida veritsus või verevalumid.

V. Comirnaty vaktsiinide kõrvaltoimed

Comirnaty Omicron XBB.1.5 ohutusandmed on tuletatud eelnevate Comirnaty vaktsiinide ohutusandmetest.

Kõige sagedasemad kõrvaltoimed kliinilistes uuringutes osalejatel, olid **valu süstekohas, väsimus, peavalu, müalgia, külmavärinad, aralgia ning pürektsia ja turse süstekohas**. Kõrvaltoimed olid üldjuhul kerge või mõõduka intensiivsusega ja taandusid mõne päeva jooksul pärast vaksineerimist. Kõrgema vanuse korral vähenes veidi kõrvaltoimete esinemissagedus.

20.09.2023

Müokardiidi suurenenud risk pärast Comirnaty'ga vaksineerimist on suurim noorematel meestel. Kahes suures Euroopa farmakoepidemioloogilises uuringus hinnati pärast Comirnaty teist annust täiendavat riski noorematel meestel. Ühes uuringus tõendati, et 7 päeva pärast teist annust esines 12...29-aastastel meestel ligikaudu 0,265 (95% usaldusvahemik: 0,255...0,275) täiendavat müokardiidijuhtu 10 000 isiku kohta võrreldes isikutega, kes ei saanud vaktsiini. Teises uuringus esines 16...24-aastastel meestel 28 päeva pärast teist annust 0,56 (95% usaldusvahemik: 0,37...0,74) täiendavat müokardiidijuhtu 10 000 isiku kohta võrreldes isikutega, kes ei saanud vaktsiini. Piiratud andmed näitavad, et müokardiidi ja perikardiidi tekkerisk pärast Comirnaty'ga vaksineerimist näib lastel vanuses 5...11 aastat olevat väiksem kui 12...17-aastastel.

VI. Esmaabi anafülaksia korral

- Asetada patsient lamama, jalad ülespoole, teadvuseta patsient asetada vasemale küljele.
- Tagada vabad hingamisteed, võimalusel hapniku manustamine.
- Manustada adrenaliini 1 mg/1 ml süstelahust* lihasesisesi 0,5 ml/doos.
*Märkus: ampullil võib olla mäрге, et tegemist on 0,18% lahusega. See tähendab, et 1 ml lahust sisaldab 1,8 mg adrenaliinbitartraati, mis vastab 1 mg adrenaliinile. Annused kohandamist ei vaja.
- Kui seisund ei parane, siis võib adrenaliini annust korrata 5 minutiliste vahedega 3-4 korda.
- Nii kiiresti kui võimalik tuleb kutsuda kiirabi ja patsient hospitaliseerida. Isegi kui seisund esialgse raviga paraneb, ei ole välistatud anafülaksia kordusepisoodide teke 24 tunni jooksul.
- Vajadusel alustada elustamise ABC võtetega: kaudne südamemassaaž ja kunstlik hingamine suhtes 30:2.
- Võimalusel rajada veenitee. Voluumeni täitmiseks infusioonravi 0,9% NaCl lahusega 1-2l täiskasvanul. Vajadusel korda boolust.

Esmaabi komplekt peab sisaldama alljärgnevaid tarvikuid ja ravimeid:

- adrenaliin ja süstevahendid (süstlad, nõelad);
- klemastiin (Tavegyl) p.o ja i.v;
- anafülaksia käsitusjuhised;
- mask ja ambu kott;
- naha puhastusvahendid (alkoholiga tupsud);
- vererõhuaparaat;
- kell sekundi lugemisvõimalusega;
- žgutt;
- spaatel;
- lamp kurgu vaatluseks.

VII. Vaktsiini kõrvalnähtudest teavitamine

- Kuigi vaktsiini üldine ohutusprofiil selgitatakse välja uuringutes, jätkatakse ohutusandmete kogumist ning hindamist jätkatakse ka pärast müügiloa saamist. Kogutavad andmed aitavad olulisel määral kaasa ohutusprofiili selgitamisele.
- Vaksineerijad peavad teavitama Ravimiametit kõigist süsteemsetest ja kõigist tõsistest (sh paiksetest) kõrvalnähtudest, mida nad hindavad COVID-19 vaktsiinidega seotuks. Teatis tuleb saata <https://www.ravimiamet.ee/form/covid-19-vaktsiini-korvaltoimete>.
- Vaksineeritavale tuleb rõhutada, et igasuguse kaebuse/tervisliku seisundi muutuse korral, mis tekib pärast vaksineerimist, tuleb sellest rääkida arstile. Tekkinud reaktsioone ravitakse parimal moel sõltumata sellest kas need on vaksineerimisega seotud või mitte.

VIII. COVID-19 vaktsineerimise dokumenteerimine

- 5-aastaseid ja vanemaid riskirühma kuuluvaid isikuid tuleb vaktsineerida vastavale vanusrühmale mõeldud ühe vaktsiinidoosiga olenemata sellest, kas ta on varasemalt vaktsineeritud või COVID-19 haigust põdenud. Sel juhul tuleb dokumenteerimisel kasutada immuniseerimise kordsuse osas alati väärtust „1“ ja järgmise vaktsineerimise kuupäeva asemel märkida „immuniseerimine lõpetatud“.
- Varasemalt COVID-19 vastu vaktsineerimata või COVID-19 läbi põdemata 6 kuu kuni 4-aastaste riskirühma lastele tuleb manustada kolm doosi vaktsiini Comirnaty Omicron XBB.1.5 (6 kuud-4 aastat) lähtudes ravimi omaduste kokkuvõttes toodud intervallidest. Sel juhul tuleb dokumenteerimisel kasutada immuniseerimise kordsuse osas väärtust „1“, „2“ või „3“. Pärast 1. ja 2. doosi manustamist tuleb märkida järgmise vaktsineerimise kuupäev. Pärast 3. doosi manustamist kasutada järgmise vaktsineerimise kuupäeva osas „immuniseerimine lõpetatud“.
- Varasemalt COVID-19 vastu vaktsineeritud või COVID-19 läbi põdenud 6 kuu kuni 4-aastaste riskirühma lapsi tuleb vaktsineerida Comirnaty Omicron XBB.1.5 (6 kuud-4 aastat) ühe doosiga alates 6 kuu möödumisel viimasest doosist või COVID-19 läbi põdemisest. Sel juhul tuleb dokumenteerimisel kasutada immuniseerimise kordsuse osas väärtust „1“ ja järgmise vaktsineerimise kuupäeva asemel märkida „immuniseerimine lõpetatud“.

IX. Vaktsineerimise korraldus

Riskirühmade vaktsineerimine toimub eelkõige perearstikeskustes, haiglate ja erakliinikute vaktsineerimiskabinettides.

Selleligipoolest on teatud riskirühma kuuluvad inimesed rohkem haigla vaateväljas ning nende vaktsineerimine võib olla mõistlik korraldada haiglatingimustes.

Lapsed ja täiskasvanud, keda võib vaktsineerida haiglatingimustes:

- **Täiskasvanud**
 - ✓ hemodialüüsi patsiendid
 - ✓ onkoloogilised haiged, kes saavad keemia- või kiiritusravi
 - ✓ reumaatilised/süsteemse sidekoehaigustega patsiendid, kes saavad bioloogilist ravi
 - ✓ tuberkuloosi patsiendid ja psühhiaatrilised haiged, kes pikalt haiglaravil
 - ✓ organsiirdamise läbinud patsiendid
 - ✓ sclerosis multiplexi biol. ravi saavad patsiendid
 - ✓ organsiirdamisele minevad patsiendid
 - ✓ primaarse immuunpuudulikkusega patsiendid
- **Lapsed**
 - ✓ rasvumus
 - ✓ raske geneetiline haigus
 - ✓ raske neuroloogiline haigus
 - ✓ raske ainevahetushaigus
 - ✓ kaasasündinud südamerike
 - ✓ diabeet
 - ✓ krooniline neeruhaigus
 - ✓ krooniline maksahaigus
 - ✓ astma jt kroonilised kopsuhaigused
 - ✓ primaarne ja sekundaarne immuunpuudulikkus (ka ravimitest indutseeritud)

Kodutingimustes vaksineeritakse:

- Vaksineerida saavad kõik koduõendusteenusel olevad kliendid, kes ise ei saa minna perearsti või haigla juurde vaksineerima.
- Vaksineerida saavad kõik kodus olevad inimesed, kes ei saa ise perearsti või haigla juurde vaksineerima minna.
- Vaksineerimisteenuse osutamine kodutingimustes peab toimuma vastavalt Eestis kehtivatele õigusaktidele ja pädevate asutuste (TA, RA, SoM, ekspertkomisjonid, erialaseltsid jm) soovitudele.

X. Vaksineerimise rahastamine

- Kui vaksineerimine toimub tavapärase koduõendusvisiidi käigus esitatakse kaks eraldi arvet. Üks koduõenduse arve ja eraldi arve vaksineerimise kohta.
- Vaksineerimise arve: Rahastamise allikas RA, raviteenuse tüüp 1-ambulatoorne, eriala 71301920 ja arvele kood 3197.
- Koduõenduse arve: Rahastamise allikas RA, raviteenuse tüüp 20-koduõendus, eriala 71600011 ja vastavad teenused.
- Kui vaksineerimiseks tehakse eraldi visiit, siis vormistatakse ainult vaksineerimise arve. Vaksineerimise arve: Rahastamise allikas RA, raviteenuse tüüp 1-ambulatoorne, eriala 71301920 ja arvele koodid 3197 ja 3026.

Küsimuste korral võib pöörduda:

- Vaksineerimise korraldamisega ja vaktsiinidooside tellimisega seotud küsimustes: tel. 669 6630; e-mail: vaksineerimine@haigekassa.ee
- Tervise infosüsteemi andmete edastamise ja digiregistratuuriga seotud küsimustes: tel. 7943 943; e-mail: abi@tehik.ee
- Kõrvaltoimete registreerimisega ja vaktsiini ohutusega seotud küsimustes: tel. 737 4140; e-mail: ADR@raviamet.ee
- Muudes küsimustes: vaksineerijatele mõeldud Terviseameti tel. 553 9243; e-mail: vaksineeri@terviseamet.ee